

שְׁלֵהֶם הֵייתָ, וַיִּצְאָתָּ בַּפְּסוּק הַזֶּה לְעֹזֵר לָהֶם. הִזְהָ לִי לְהִשָּׁיב בַּתְּחִלָּה עַל מַה שְּׁאַמְרָתִי. אָבֵל פִּינֹן שְׁמִצָּאתִי אוֹתָךְ בַּדְרֹךְ, אַעֲבִיר אוֹתָךְ מִשָּׁם, וּמִשָּׁם אֵלַי לְהַעֲבִיר אֶת הַכֹּל.

בֹּא וּרְאֵה, כָּל הַשְּׁמוֹת וְכָל פְּנוּיֵי הַשְּׁמוֹת שֵׁישׁ לְקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, כָּל־מִתְּפַשְׁטִים לְדַרְכֵיהֶם, וְכָל־מִתְּלַבְּשִׁים אֵלֶּה בְּאֵלֶּה, וְכָל־נִחְלָקִים לְדַרְכֵים וּשְׁבִילִים יְדוּעִים, פָּרֵט לְשֵׁם הַיְחִידִי, הַנִּבְחָר שֶׁל כָּל שְׂאֵר הַשְּׁמוֹת, שְׁהוּרִישׁ לְעַם הַיְחִיד הַנִּבְחָר מִכָּל הַעַמִּים, וְהוּא - יו"ד ה"א וְא"ו ה"א, שְׁכָתוּב (דברים לב) כִּי חֵלֶק ה' עִמּוֹ. וְכָתוּב (שם) וְאַתֶּם הַדְּבָקִים בְּה', בְּשֵׁם זֶה מִמֶּשׁ יוֹתֵר מִכָּל שְׂאֵר הַשְּׁמוֹת.

וְשֵׁם אֶחָד מִכָּל שְׂאֵר שְׁמוֹתָיו, אוֹתוֹ שֶׁהַתְּפַשֵּׁט וְנִחְלָק לְכַמָּה דַּרְכִים וּשְׁבִילִים וְנִקְרָא אֱלֹהִים. וְהוּרִישׁ אֶת הַשֵּׁם הַזֶּה, וְנִחְלָק לַתְּחַתּוֹנִים שֶׁל הָעוֹלָם הַזֶּה, וְנִחְלָק הַשֵּׁם הַזֶּה לְשִׁמְשִׁים וְלִמְמַנִּים שְׁמַנְהִיגִים אֶת שְׂאֵר הַעַמִּים, כְּמוֹ שְׁנֹאמַר (במדבר כב) וַיִּבֹא אֱלֹהִים אֶל בַּלְעָם לִילָה. (בראשית ט) וַיִּבֹא אֱלֹהִים אֶל אַבְיִמֶלֶךְ בְּחִלּוֹם הַלִּילָה. וְכֵן כָּל מְמַנֶּה וּמְמַנֶּה שְׁהוּרִישׁ הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא אוֹתָם לְשְׂאֵר הַעַמִּים נִכְלָלִים בְּשֵׁם הַזֶּה, וְאֶפְלוּ עֲבוּדָה זָרָה נִקְרָאת בְּשֵׁם הַזֶּה. וְשֵׁם זֶה מְלַךְ עַל גּוֹיִם, וְלֹא אוֹתוֹ הַשֵּׁם, שְׁהוּא מְלַךְ עַל יִשְׂרָאֵל, שְׁהוּא יְחִידִי לְעַם הַיְחִידִי, לְעַם יִשְׂרָאֵל, הָעַם הַקְּדוּשׁ.

וְאִם תֹּאמַר, עַל דְּרֹךְ זוֹ נִבְאָר אֶת הַפְּסוּק, שְׁכָתוּב (ירמיה י) מִי לֹא יִרְאֶךְ מְלַךְ הַגּוֹיִם, שְׁהָרִי הוּא שֵׁם שְׁמוּלָךְ עַל גּוֹיִם - אֱלֹהִים, שְׁהָרִי הִיָּרְאָה שְׁרוּיָה בּוֹ וְהִדִּין שְׁרוּי בּוֹ - לֹא כָף, וְלֹא עַל זֶה נֹאמַר. שְׂאֵם כָּף, אֶפְלוּ עֲבוּדָה זָרָה בְּכָל־לַיְלָה זֶה הִיא.

לְאַתְבָּא בְּקַדְמִיתָא, עַל מַה דְּאִמִּינָא. אָבֵל פִּינֹן דְּאִשְׁפַּחְנָא לָךְ בְּאַרְחָא, אַעֲבַר לָךְ מִתְּמָן, וּמִתְּמָן אֵיהָךְ לְאַעֲבָרָא כְּלָא.

הָא חֲזִי, כָּל שְׁמָהָן, וְכָל פְּנוּיֵין דְּשְׁמָהָן, דְּאִית לֵיהּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, כְּלֵהוּ מִתְּפַשְׁטֵין לְאַרְחֵייהוּ, וְכְלֵהוּ מִתְּלַבְּשִׁין אֵלֵין בְּאֵלֵין, וְכְלֵהוּ מִתְּפַלְגִין לְאַרְחִין וּשְׁבִילֵין יְדִיעֵן. בַּר שְׂמָא יְחִידָאָה, בְּרִיר דְּכָל שְׂאֵר שְׁמָהָן, דְּאַחֲסִין לְעַמָּא יְחִידָאָה, בְּרִיר מִכָּל שְׂאֵר עַמִּין, וְאִיהוּ יו"ד ה"א וְא"ו ה"א, דְּכָתִיב, (דברים לב) כִּי חֵלֶק יי' עִמּוֹ. וְכָתִיב (דברים ט) וְאַתֶּם הַדְּבָקִים בִּיי' בְּשְׂמָא דָא מִמֶּשׁ, יִתִּיר מִכָּל שְׂאֵר שְׁמָהָן.

וְשְׂמָא חַד מִכָּל שְׂאֵר שְׁמָהָן דִּילֵיהּ, הַהוּא דְּאַתְפַּשֵּׁט וְאַתְפַּלַּג לְכַמָּה אַרְחִין וּשְׁבִילֵין, וְאַקְרִי אֱלֹהִים. וְאַחֲסִין שְׂמָא דָא, וְאַתְפַּלַּג לְתַתָּאי דְּהָאֵי עַלְמָא, וְאַתְפַּלַּג שְׂמָא דָא, לְשִׁמְשִׁין וְלִמְמַנֵּן דְּמִנְהִיגֵי לְשְׂאֵר עַמִּין. כְּמָה דְּאַתְ אָמַר, (במדבר כב) וַיִּבֹא אֱלֹהִים אֶל בַּלְעָם לִילָה. (בראשית ט) וַיִּבֹא אֱלֹהִים אֶל אַבְיִמֶלֶךְ בְּחִלּוֹם הַלִּילָה. וְכֵן כָּל מְמַנָּא וּמְמַנָּא דְּאַחֲסִין לּוֹן קְדֻשָּׁא בְּרִיךְ הוּא לְשְׂאֵר עַמִּין, בְּשְׂמָא דָא כְּלִילָן. וְאַפִּילוּ עֲבוּדָה זָרָה בְּשְׂמָא דָא אַקְרִי. וְשְׂמָא דָא מְלַךְ עַל גּוֹיִם, וְלֹא הַהוּא שְׂמָא, דָא הַהוּא דְּמְלַךְ עַל יִשְׂרָאֵל, דְּאִיהוּ יְחִידָאָה, לְעַמָּא יְחִידָאָה, לְעַמָּא דִּישְׂרָאֵל, עַמָּא קְדִישָׁא.

וְאִי תִימָא, עַל אַרְחָא דָא נּוֹקִים קְרָא דְּכָתִיב, (ירמיה י) מִי לֹא יִרְאֶךְ מְלַךְ הַגּוֹיִם, דְּדָא אִיהוּ שְׂמָא דְּקָא מְלַךְ עַל גּוֹיִם, אֱלֹהִים דְּהָא דְּחִילוּ בֵיהּ שְׂרִיָא וְדִינָא בֵיהּ שְׂרִיָא. לָאוּ הֲכִי, וְלָאוּ עַל דָא אַתְמַר, דְּאִי הֲכִי אֶפִילוּ עֲבוּדָה זָרָה בְּכָל־לַיְלָה דָא אִיהוּ.